

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.009.02.2015
P/15/051

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/051 – Nadzór nad stanem technicznym i stanem bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach

Kontroler Antoni Wieloch, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93241 z dnia 17 kwietnia 2015 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Jednostka kontrolowana Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej¹ w Gliwicach, ul. Henryka Sienkiewicza 2, 44-100 Gliwice. REGON 276711017

Kierownik jednostki kontrolowanej Tomasz Cywiński, p.o. Dyrektora RZGW²

[Dowód: akta kontroli str. 3-5]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ nadzór w latach 2013-2014 nad stanem technicznym i stanem bezpieczeństwa administrowanych wodnych budowli piętrzących klasy II.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadniają zawarte w wystąpieniu oceny cząstkowe, a zwłaszcza:

1. Terminowe przeprowadzanie rocznych i pięcioletnich kontroli stanu technicznego budowli piętrzących wodę klasy II.
2. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na remonty budowli piętrzących.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie i wykonywanie kontroli dotyczących utrzymania wodnych budowli piętrzących.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2013-2014 Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach administrował wodami zlewni Górnej Odry, Małej Wisły i Czadeczki. W obszarze tym nie było, należących do Skarbu Państwa, budowli piętrzących zaliczonych do klasy I. Znajdowało się na nim natomiast, dziesięć następujących, należących do Skarbu Państwa, budowli klasy II, którymi zarządzało RZGW:

- 1) zbiornik wodny „Dzierżno Duże” na rzece Kłodnicy, którego maksymalna wysokość piętrzenia wynosiła 11,2 m;
- 2) zbiornik wodny „Przeczyce” na rzece Przemszy, którego maksymalna wysokość piętrzenia wynosiła 12,5 m;

¹ Zwany dalej „RZGW”.

² Zwany dalej „Dyrektorem RZGW”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- 3) zbiornik wodny „*Kuźnica Warężyńska*” powstały na bazie wyrobiska popiaskowego zasilany wodami rzeki Przemszy, którego maksymalna wysokość piętrzenia wynosiła 3,5 m;
- 4) zbiornik wodny „*Łąka*” na rzece Pszczynce, którego maksymalna wysokość piętrzenia wynosiła 6,9 m;
- 5) zbiornik wodny „*Wisła Czarne*” na rzece Mała Wisła, którego maksymalna wysokość piętrzenia wynosiła 30 m;
- 6) polder „*Buków*” (suchy zbiornik), który zbudowany został w celu obniżenia fali powodziowej na rzece Odrze;
- 7) śluza „*Dzierżno*” na Kanale Gliwickim o różnica poziomów wody wynoszącej 10,4 m;
- 8) śluza „*Kłodnica*” na Kanale Gliwickim o różnica poziomów wody wynoszącej 10,4 m;
- 9) przegradzający rzekę Odrę, stopień wodny „*Koźle*” (tzw. Nowy Jaz) wybudowany na Starej Odrze o wysokości piętrzenia wynoszącej 2,59 m;
- 10) jaz „*Stuzienna*” na rzece Odrze. Jaz ten został przejęty w 2014 r. od Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych⁴ w Katowicach. Przejęcie jazu nastąpiło w ramach budowy zbiornika „*Racibórz Dolny*”, przy czym w trakcie budowy zbiornika jaz ten ma zostać zlikwidowany.

[Dowód: akta kontroli str. 5]

Plan działalności Dyrektora RZGW⁵ na rok 2013 został opracowany przez RZGW w związku z pismem Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej⁶ z dnia 2 kwietnia 2013 r. Plan ten został przesłany do KZGW dnia 23 kwietnia 2013 r.⁷, a informacja o jego zatwierdzeniu wpłynęła do RZGW 21 czerwca 2013 r.

Plan działalności Dyrektora RZGW na rok 2014 został opracowany i przekazany do KZGW dnia 12 maja 2014 r., tj. w terminie jaki został określony przez KZGW w piśmie z dnia 18 kwietnia 2014 r. Plan ten został zatwierdzony przez KZGW dnia 12 sierpnia 2014r.

[Dowód: akta kontroli str. 5-6, 11-13]

Podstawą sporządzenia *Planów działalności* były zawarte w pismach Prezesa KRZW wytyczne, określające zasady ich sporządzenia oraz koszty i zagadnienia, które powinny zostać w nich uwzględnione. W związku z powyższym, w opracowanych na lata 2013 i 2014 *Planach działalności* nie odnoszono się do zagadnień związanych z kontrolami utrzymania wodnych budowli piętrzących, ograniczając się wyłącznie do realizacji planów kontroli gospodarowania wodami na lata 2013 i 2014⁸, które zatwierdzone były przez Prezesa KZGW odpowiednio 29 stycznia 2013 r. i 16 stycznia 2014 r.

- 1.2. W ramach prowadzonej przez RZGW działalności w 2013 r. wykonano łącznie 19 kontroli utrzymania wodnych budowli piętrzących, z czego 13 planowanych oraz 6 doraźnych, a w 2014 r. - 28 kontroli, z czego 21 stanowiły kontrole planowane i 7 doraźnych.

[Dowód: akta kontroli str. 6, 15-26, 33-40]

W latach 2013-2014 w RZGW zatrudnionych było osiem osób przeprowadzających roczne i pięcioletnie kontrole wodnych budowli piętrzących, z których siedem posiadało uprawnienia budowlane⁹, natomiast w przypadku jednej osoby posiadającej wykształcenie wyższe w kierunku technologii budowy maszyn - uprawnienia takie nie były wymagane.

⁴ Zwany dalej „*Śl.ZMiUW*”

⁵ Zwany dalej „*Planem działalności*”.

⁶ Zwany dalej „*KZGW*”

⁷ Przekazanie planu nastąpić miało do dnia 26 kwietnia 2013 r.

⁸ W planie kontroli gospodarowania wodami na 2014 r. ujęto kontrolę zbiornika „*Kozłowa Góra*”, która swoim zakresem obejmowała również stan utrzymania budowli piętrzących.

⁹ W tym dwie w zakresie oceny i badania stanu technicznego budowli hydrotechnicznych.

Z uwagi na posiadaną w RZGW kadrę inżynierjno-techniczną, w latach 2013-2014 Dyrektor RZGW nie zlecał osobom trzecim przeprowadzenia kontroli stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących II klasy.

Do udziału w kontrolach stanu technicznego budowli zapraszani byli przedstawiciele urzędów miast, gmin, starostw, na terenie których położone były budowle oraz inni współużytkownicy obiektów (np. partycypujący w kosztach utrzymania budowli). Ponadto, o kontrolach informowani byli: KZGW, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Ośrodek Technicznej Kontroli Zapor¹⁰, właściwy terytorialnie urząd marszałkowski, urząd wojewódzki oraz Wojskowa Komenda Transportu. Dyrektor RZGW wyjaśnił, że w trakcie prowadzonych kontroli współuczestniczący w nich przedstawiciele ww. instytucji zapoznawani byli z aktualnymi problemami dotyczącymi eksploatacji kontrolowanych budowli piętrzących oraz mieli możliwość wnoszenia uwag i postulatów.

[Dowód: akta kontroli str. 8-9, 304-307]

W okresie objętym kontrolą, Prezes KZGW nie zlecał Dyrektorowi RZGW kontroli doraźnych obejmujących zagadnienia związane z utrzymaniem wodnych budowli piętrzących.

[Dowód: akta kontroli str. 9]

Administrowane przez RZGW wodne budowle piętrzące klasy II poddawane były ocenie stanu technicznego – zgodnie z art. 64 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne¹¹ - przez IMGW OTKZ, wg określonego harmonogramu. Roczne i pięcioletnie kontrole stanu technicznego tych budowli wykonywane były na podstawie art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹², przez zatrudnionych w RZGW pracowników.

[Dowód: akta kontroli str. 9]

- 1.3. W badanym okresie organy nadzoru budowlanego nie prowadziły kontroli budowli piętrzących II klasy. Dyrektor RZGW nie wnioskował o przeprowadzenie dodatkowych kontroli do właściwych organów nadzoru budowlanego. Do RZGW nie wpływały w okresie objętym kontrolą informacje o kontrolach planowanych przez organy nadzoru budowlanego i państwową służbę ds. bezpieczeństwa budowli piętrzących, w związku z czym działania tych organów nie miały wpływu na zakres planów kontroli tych budowli przygotowywanych przez RZGW.

[Dowód: akta kontroli str. 9]

Państwowa służba ds. bezpieczeństwa budowli piętrzących (IMGW OTKZ) prowadziła w 2013 r. badania i pomiary na wszystkich 9 obiektach klasy II, które w tamtym okresie znajdowały się w administracji RZGW. W 2014 r. badania takie wykonano na 8 obiektach. Nie przeprowadzono ich jedynie na polderze „Buków”, uwzględniając wnioski IMGW OTKZ z badań w 2013 r. oraz na przejętym w 2014 r. przez RZGW jazie „Stuzienna”, który zaplanowany był do rozbiórki.

[Dowód: akta kontroli str. 10]

Dyrektor RZGW dysponował kadrą inżynierjno-techniczną posiadającą uprawnienia do wykonywania kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 *upb*. RZGW. W latach 2013 i 2014 Dyrektor RZGW zaplanował po 9 rocznych kontroli okresowych wodnych budowli piętrzących klasy II. Wszystkie kontrole te wykonano w zaplanowanym terminie, z wykorzystaniem własnych pracowników.

[Dowód: akta kontroli str. 10, 90-152]

---

¹⁰ Zwany dalej „IMGW OTKZ”.

¹¹ Dz.U. z 2015 r. poz.469, zwana dalej „*upw*”.

¹² Dz.U z 2013 r. poz.1409 ze zm., zwana dalej „*upb*”.

- 1.4. W planach kontroli audytora wewnętrznego na 2013 r. i 2014 r. nie były uwzględnione zadania dot. wykonania zaleceń i zadań pokontrolnych dot. kontroli utrzymania wodnych budowli piętrzących, gdyż jak wyjaśnił *Dyrektor RZGW*, kontrole tych budowli odbywały się rokrocznie, a w ich trakcie sprawdzana była realizacja zaleceń wydanych w poprzednich latach.

[Dowód: akta kontroli str. 10]

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia działalność RZGW w zakresie planowania i realizacji kontroli utrzymania wodnych budowli piętrzących klasy II.

2. Raportowanie wyników kontroli, w tym ostrzeżenie o stanach wodnych budowli piętrzących zagrażających bądź mogących zagrażać bezpieczeństwu.

Opis stanu faktycznego

- 2.1. W 2013 r. państwowa służba ds. bezpieczeństwa budowli piętrzących (*IMGW OTKZ*) przeprowadziła – na podstawie art. 64 ust. 4 *upw* - badania i pomiary 9 administrowanych przez *RZGW* wodnych budowli piętrzących klasy II. W 2014 r. takie badania przeprowadzone zostały w 8 obiektach. Częstotliwość prowadzonych badań i pomiarów wynikała z wcześniejszych opracowań wykonanych przez *IMGW OTKZ*, które corocznie były przekazywane *Dyrektorowi RZGW*.

[Dowód: akta kontroli str. 153, 159--186]

W lutym 2014 r. i 2015 r. *RZGW* otrzymał z *KZGW* pisma, które zobowiązały *Dyrektora RZGW* do sporządzenia w terminie do końca marca danego roku, sprawozdania z realizacji *Planów działalności RZGW* za lata 2013 i 2014. Sprawozdania te przekazano do *KZGW* w wyznaczonych terminach. Sprawozdanie z działalności za rok 2013 zostało przez Prezesa *KRZW* zatwierdzone w czerwcu 2014 r., natomiast do czasu zakończenia niniejszej kontroli *RZGW* nie otrzymało informacji o zatwierdzeniu sprawozdania za rok 2014.

Zakres wymaganych przez *KZGW* informacji, które winne być umieszczone w sprawozdaniach z działalności nie wymagał przedstawienia danych o stanie technicznym i stanie bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących administrowanych przez *RZGW*.

Do sprawozdania za 2013 r. Prezes *KZGW* zgłosił uwagi, które dotyczyły m.in.: formy przedstawienia wynagradzania pracowników¹³ oraz sposobu przedstawienia wydatków¹⁴.

Oprócz ww. sprawozdań, *Dyrektor RZGW* przysyłał corocznie do *KZGW* protokoły okresowych kontroli budowli piętrzących, wykonanych na podstawie art. 62 *upb*.

[Dowód: akta kontroli str. 187-196]

Sprawozdania z działalności *Dyrektora RZGW*, poza przesłaniem do *KZGW*, przekazywane były corocznie do końca lutego do Wojewody Śląskiego, Małopolskiego i Opolskiego¹⁵.

We wrześniu 2014 r. Śląski Urząd Wojewódzki¹⁶ przesłał do *RZGW* pismo, w którym określono wymagane informacje, w tym dotyczące stanu technicznego budowli piętrzących będących w administracji *RZGW*, jakie powinny być zawarte w sprawozdaniu rocznym za

¹³ Należało przedstawić w formie mnożnikowej, a nie w podziale na pracowników na stanowiskach robotniczych i nierobotniczych.

¹⁴ Należało je podać w pełnych kwotach, a nie w tysiącach zł.

¹⁵ Na podstawie art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz. 206 ze zm.)

¹⁶ Zwany dalej „Ś.U.W.”

2014 r. Sprawozdanie z działalności RZGW za 2014 r. sporządzono zgodnie z tymi wytycznymi i przesłano do Wojewodów Śląskiego, Małopolskiego i Opolskiego.

[Dowód: akta kontroli str. 208-210]

- 2.2. Informacje dotyczące stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli, wg stanu na koniec roku poprzedniego, wynikające z protokołów kontroli okresowych tych budowli przeprowadzanych na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 *upb* przesyłane były w lutym każdego roku do wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego (śląskiego i opolskiego). Dokumenty te stanowiły odpowiedź na wezwania tych inspektorów i zawierały informację o przeprowadzonych kontrolach, wynikających z nich wnioskach oraz wykazy obiektów hydrotechnicznych administrowanych przez RZGW, których stan może zagrażać bezpieczeństwu.

[Dowód: akta kontroli str.211-216]

W lipcu 2014 r. na wniosek Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego *Śl.U.W.*, RZGW przekazał karty zadań obiektów mogących zagrażać bezpieczeństwu. Karty te zawierały informacje o obiektach mogących zagrażać bezpieczeństwu oraz przyczynach powstania zagrożenia, sposobach i kosztach ich likwidacji.

[Dowód: akta kontroli str. 155-156]

- 2.3. Jak ustalono w wyniku kontroli przeprowadzonych przez *IMGW OTKZ* oraz RZGW, stan mogący zagrażać bezpieczeństwu dotyczył następujących wodnych budowli piętrzących klasy II:

- Zapora „Przeczycze”, która może być eksploatowana przy prowadzeniu systematycznych oględzin obiektu i bieżących obserwacji wskazań urządzeń kontrolno-pomiarowych. Stan zagrożenia utrzymywał się od grudnia 2008 r., a w 2015 r. prowadzony jest remont zbiornika.
- Zbiornik „Dzierżno Duże”, który do czasu wykonania uszczelnienia zapory i jej podłoża, może być eksploatowany przy ograniczonej wielkości poziomu piętrzenia. Stan zagrożenia utrzymuje się od grudnia 2011 r. RZGW złożył do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹⁷ wniosek o sfinansowanie opracowania dokumentacji i remontu zapory w latach 2015-2016.

[Dowód: akta kontroli str. 156-158]

- 2.4. W wyniku analizy protokołów z przeprowadzanych kontroli przez pracowników RZGW stwierdzono, że wydając wnioski i zalecenia pokontrolne nie określano terminów ich wykonania. Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW, sprawdzenie wykonania zaleceń wydanych w trakcie prowadzonej kontroli okresowej odbywało się w czasie kolejnej kontroli okresowej, jednak w sporządzanych protokołach nie ustosunkowywali się do ich realizacji. Główną przyczyną nie zrealizowania w ciągu roku wniosków pokontrolnych to brak środków finansowych, a przyczyną nie określania w protokołach z kontroli okresowych terminów realizacji wniosków był fakt, że przeprowadzającym kontrole było wiadome, że wnioski mogą być zrealizowane dopiero po uzyskaniu środków finansowych na ten cel, tj. w poprzez ujęcie zadania w budżecie roku następnego.

[Dowód: akta kontroli str. 90-152, 323]

- 2.5. Zagadnienia dotyczące stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa nie były wyłącznym tematem prowadzonych posiedzeń Kierownictwa RZGW i innych narad międzyinstytucjonalnych, w których uczestniczył Dyrektor RZGW. RZGW nie posiadał wiedzy, które informacje i sprawozdania Dyrektora RZGW były podstawą podjęcia działań przez jednostkę nadrzędną.

---

¹⁷ Zwany dalej „NFOŚiGW”

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania RZGW w badanym zakresie.

3. Realizacja zaleceń pokontrolnych oraz uzyskana poprawa stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2013 – 2014 KZGW nie przeprowadzał kontroli utrzymania budowli piętrzących II klasy na budowlach administrowanych przez RZGW w Gliwicach.

W protokołach kontroli przeprowadzonych przez pracowników RZGW zamieszczono wnioski i zalecenia pokontrolne, a ich realizacja na poszczególnych obiektach uzależniona była od otrzymanych lub pozyskanych środków finansowych.

Przykładowo, w wyniku przeprowadzonej w 2013 r. kontroli zbiornika „Dzierżno Duże” zalecono wykonanie w trybie pilnym dokumentacji uszczelnienia korpusu zapory oraz remontu betonów przevalu Kłodnickiego. Wniosku nie zrealizowano z powodu braku środków finansowych. Ten sam wniosek został powtórzony po kontroli zbiornika przeprowadzonej w 2014 r. Zadanie to, pn. „Naprawa i modernizacja skarp i urządzeń zbiornika Dzierżno Duże” umieszczone zostało w masterplanie dla rzeki Odry¹⁸ i obecnie znajduje się na liście rezerwowej tego planu. Jednocześnie w 2014 r. opracowana została dokumentacja, a w czasie trwania kontroli trwała procedura przetargowa na wyłonienie wykonawcy części robót.

Podobna sytuacja dotyczyła zapory „Przeczyce”, która z powodu nie wykonania wszystkich zaleceń pokontrolnych, od 2008 r. mogła być eksploatowana¹⁹ w ograniczonym zakresie i w obrębie której prowadzone są obecnie prace remontowe. W ramach realizacji zaleceń pokontrolnych, RZGW prowadzi modernizację śluz „Dzierżno” i „Kłodnica”, których zakończenie planowane jest w 2015 r.

[Dowód: akta kontroli str.197-207]

Aby zapewnić możliwość prawidłowej eksploatacji administrowanych wodnych budowli piętrzących RZGW podejmowało działania mające na celu pozyskanie środków na realizację zaleceń pokontrolnych. I tak, w 2013 r.:

- ze środków europejskich pozyskano 3 312 tys. zł na remont śluzy „Kłodnica”;
- z rezerwy celowej „Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych” pozyskano: 147 tys. zł na remont polderu „Buków”, 100 tys. zł na remont zbiornika „Łąka”, 718 tys. zł na remont zbiornika „Kuźnica Warężyńska”;
- z rządowego „Programu Ochrony Przed Powodzią w Dorzeczu Górnej Wisły” 178 tys. zł pozyskano na remont zbiornika „Wisła Czarne”;
- z NFOŚiGW pozyskano 779 tys. zł na remont zbiornika „Kuźnica Warężyńska”.

W 2014 r. pozyskano:

- ze środków europejskich: 9 242 tys. zł na zadania realizowane na śluzie „Kłodnica” i 5 117 tys. zł na śluzie „Dzierżno”;
- 136 tys. zł z rezerwy celowej „Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych” na remont polderu „Buków”;
- 82 tys. zł z NFOŚiGW na remont zbiornika „Dzierżno Duże”.

¹⁸ Masterplany to dokumenty zawierające zestawienie inwestycji planowanych do realizacji w perspektywie do 2021 r. dla obszarów dorzeczy: Wisły i Odry wraz z ich oceną pod kątem zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną. Dokumenty są wynikiem ustaleń z Komisją Europejską i będą stanowiły uzupełnienie obowiązujących planów gospodarowania wodami do czasu ich aktualizacji w 2015 r.

¹⁹ Zgodnie z aktualną instrukcją, nie przekraczając rzędnej piętrzenia 287,00 m n.p.m.

Opóźnienia w realizacji zaleceń z powodu braku środków finansowych wystąpiły w odniesieniu do zbiorników „Przeczycze”, „Dzierżno Duże”, „Wisła Czarne”, „Łąka” oraz polderu „Buków” i jazu „Kozłé” (Nowy Jaz) na Starej Odrze.

[Dowód: akta kontroli str. 207, 292-295]

- 3.2. Organy nadzoru budowlanego w okresie objętym kontrolą nie wydawały decyzji dotyczących wodnych budowli piętrzących znajdujących się w administracji RZGW.

[Dowód: akta kontroli str. 207]

- 3.3. W wyniku kontroli ksiąg obiektów budowlanych znajdujących się na terenie skontrolowanych wodnych budowli piętrzących stwierdzono, że w dokumentach tych były odnotowane daty wszystkich kontroli okresowych (rocznych i pięcioletnich).

[Dowód: akta kontroli str. 217-291]

- 3.4. W trakcie oględzin obiektów polderu „Buków” stwierdzono, że na obszarze około jednego hektara bezpośredniego zagrożenia powodziowego (międzywale rzeki Odry) firma prowadząca remont linii kolejowej, nielegalnie dokonała składowania materiałów budowlanych (podkładów kolejowych²⁰, kruszywa do podsypywania torowiska i elementów metalowych do łączenia szyn kolejowych). Kontroler na podstawie art. 51 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²¹ o stwierdzonych nieprawidłowościach poinformował Dyrektora RZGW. W tym samym dniu, Kierownik Nadzoru Wodnego „Buków” złożył ustne zawiadomienie o zaistniałej sytuacji w Komisariacie Policji w Rogowie, a Dyrektor RZGW złożył pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez firmę przeprowadzającą remont torowiska do Komendy Powiatowej Policji w Wodzisławiu Śląskim.

[Dowód: akta kontroli str. 297-303]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania RZGW w badanym zakresie.

4. Planowanie i realizacja zadań związanych z utrzymaniem wodnych budowli piętrzących oraz poprawą ich stanu technicznego.

- 4.1. W RZGW nie opracowywano odrębnych programów realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i poprawy ich stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa, gdyż głównym problemem uniemożliwiającym realizację wszystkich zadań wynikających z przeprowadzonych kontroli i ocen stanu wodnych budowli piętrzących jest brak środków finansowych. Z tego względu, zadania te ujmowane były przez RZGW we wnioskach o ich włączenie do realizacji w ramach programów rządowych „Program ochrony przeciwpowodziowej dorzecza Górnej Wisły” i „Program dla Odry – 2006” albo jako zadania do sfinansowania ze środków NFOŚiGW lub unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko²² 2014-2020.

[Dowód: akta kontroli str. 292, 323]

- 4.2. Jak wynika z przedstawionych przez pracowników RZGW wyjaśnień, działania RZGW w celu zapewnienia terminowej i pełnej realizacji zaplanowanych działań prowadzone były wielotorowo. Tworzenie projektu budżetu dla środków statutowych przyznanych ustawą budżetową rozpoczynano w roku poprzedzającym dany rok planowany. W pierwszej kolejności określano ogólny limit środków na wszystkie paragrafy, które RZGW otrzymywał od KZGW w celu rozdzielania na poszczególne paragrafy. Następnie na podstawie potrzeb finansowych zawartych w materiałach składanych przez poszczególne komórki RZGW, które zawierały również zadania dotyczące budowli piętrzących II klasy, oraz analizę

²⁰ Drewnianych i betonowych.

²¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”

²² Zwany dalej: „POiŚ”

ponoszonych wydatków stałych dokonywano podziału przyznanego środków na pozostałe paragrafy. Podziału przyznaných środków finansowych dokonywano uwzględniając w pierwszej kolejności wydatki obligatoryjne (ZUS, US, podatki lokalne, opłaty za media). Opracowany podział środków na poszczególne paragrafy przekazywano do KZGW. Z początkiem danego roku kierownictwo RZGW rozdzielało przyznane środki finansowe poszczególnym komórkom RZGW odpowiedzialnym za realizację zadań oraz tworzony był - w oparciu o materiały uprzednio złożone przez komórki - plan rzeczowy dla §§ 4270 – remonty i naprawy i 4300 – usługi obce. W trakcie roku dokonywano przesunięć środków finansowych pomiędzy paragrafami i aktualizowano plan rzeczowy dla §§ 4270 i 4300. Z uwagi na to, że przyznane środki statutowe w §§ 4270 i 4300 po uwzględnieniu wydatków obligatoryjnych były niewystarczające na utrzymanie obiektów i realizację kosztowych zadań remontowych, koniecznością było wnioskowanie o przydzielenie środków z NFOŚiGW.

Dla realizacji zadań związanych z utrzymaniem wodnych budowli piętrzących II klasy w latach 2013 i 2014 wnioskowano o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW zadań objętych projektem: „Uporządkowanie gospodarki wodnej zespołu zbiorników Przeczyce, Kuźnica Warężyńska i Pogoria oraz modernizacja obiektów przeciwpowodziowych doliny Przemszy, woj. śląskie - Etap I”. Wniosek o przekazanie środków w ramach tego opiewał na ogólna kwotę 16 500 tys. zł, a w czerwcu 2012 r. podpisano stosowną umowę.

W grudniu 2014 r. RZGW wystąpił do NFOŚiGW o zwiększenie dotacji na realizację ww. projektu do kwoty 40 586 tys. zł. tj. do wysokości kosztów wynikającej z dokumentacji technicznej. W styczniu 2015 r. Minister Środowiska zatwierdził ten wniosek, a maju 2015 r. podpisano stosowny aneks do umowy

O środki na realizację zadania pn. „Uporządkowanie gospodarki wodnej zespołu zbiorników Przeczyce, Kuźnica Warężyńska i Pogoria oraz modernizacja obiektów przeciwpowodziowych doliny Przemszy - etap II” wystąpiono do Ministra Środowiska w ramach „Programu ochrony przeciwpowodziowej dorzecza górnej Wisły”. Zadanie to, obejmowało wykonanie dokumentacji i robót budowlanych za łączną kwotę 33 500 tys. zł. Zostało ono zaakceptowane przez Komitet Sterujący w lutym 2014 r. i uwzględnione w planie rzeczowo finansowym ww. programu. W wyniku uchwały Rady Ministrów z sierpnia 2014 r. koszt zadania został ograniczony do kwoty 1 731 tys. zł²³, tj. do wysokości nakładów niezbędnych do wykonania dokumentacji, a jej opracowanie zostało zakończone w grudniu w 2014 r.

Na realizację zadania pn. „Modernizacja obiektów zbiornika wodnego „Wisła Czarne” – drenaż zapory odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów – dokumentacja” wystąpiono o środki z „Programu ochrony przeciwpowodziowej dorzecza górnej Wisły”. Zadanie to - na łączną kwotę 200 tys. zł - zostało w lutym 2013 r. zaakceptowane przez Komitet Sterujący i ujęte w planie rzeczowo finansowym ww. programu. Uchwałą Rady Ministrów z sierpnia 2014 r. koszt zadania został określony na kwotę 171 tys. zł, uwzględniając oprócz kosztów dokumentacji również nadzór autorski w wysokości 8 tys. zł. W grudniu w 2014 r. opracowywanie dokumentacji technicznej zakończono oraz uzyskano decyzję pozwolenia na budowę. Koszt opracowania dokumentacji wyniósł ostatecznie 163 tys. zł²⁴.

Na realizację zadania pn. „Modernizacja śluz odrzańskich na odcinku będącym w zarządzie RZGW Gliwice, przystosowanie do III klasy drogi wodnej – II etap”, wystąpiono o środki z „Programu - Odra 2006” w wysokości 6 000 tys. zł. Zadanie to zostało ujęte w zaakceptowanym w maju 2013 r. przez Pełnomocnika programu planie rzeczowo-

²³ W 2013 r. na ten cel wydatkowano 300 tys. zł, a w 2014 r. – 1 431 tys. zł.

²⁴ W 2013 r. na ten cel wydatkowano 50 tys. zł, a w 2014 r. – 113 tys. zł.

finansowym, a środki na jego realizację określono na 4 339 tys. zł. Pozwoliły one na sfinansowanie w 2013 r. prac przygotowawczych dla śluzy „Nowa Wieś” i „Sławięcice”. W 2014 r. w wyniku potwierdzenia przez RZGW potrzeby dodatkowych środków z „Programu - Odra 2006” na realizację tego zadania, Prezes KZGW zwiększył plan wydatków RZGW o kwotę 3 967 tys. zł, którą otrzymano do dyspozycji w czerwcu 2014 r. W ze środków POIiŚ 2014-2020, RZGW planuje pozyskać środki unijne na realizację zadania pn.: „Naprawa i modernizacja skarp urządzeń zbiornika wodnego Dzierżno”²⁵, którego koszt oszacowany został na 140 000 tys. zł. W składanych do KZGW wnioskach wskazano, że obiekt ten ma negatywną ocenę stanu technicznego opracowaną przez IMGW OTKZ. Ostatni wniosek w tej sprawie przesłano do Prezesa KZGW w październiku 2014 r.

[Dowód: akta kontroli str. 292-295]

4.3. W latach 2013 i 2014 RZGW przysyłał do KZGW propozycje zadań do sfinansowania z rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych. W 2013 r. wielkość przyznanych ostatecznie RZGW środków wyniosła 8 266 tys. zł, a w 2014 r. 3 315 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone głównie na likwidację skutków powodzi z 2010 r. i 2014 r., a część na realizację zadań związanych z utrzymaniem obiektów piętrzących wodę.

[Dowód: akta kontroli str. 295]

4.4. Zgłoszone na 2013 r. i 2014 r. przez komórki RZGW potrzeby na realizację zadań statutowych związanych z utrzymaniem wodnych budowli piętrzących II klasy wyniosły odpowiednio 2 237 tys. zł i 1 045 tys. zł. Tymczasem na zadania związane z tymi obiektami, RZGW poniosło w tych latach wydatki w wysokości 16 103 tys. zł w 2013 r. i 33 073 tys. zł w 2014 r., z czego odpowiednio 842 tys. zł i 805 tys. zł pochodziło ze środków na działalność statutową, a 15 261 tys. zł i 32 268 tys. zł ze środków pozyskanych z rezerwy celowych i POIiŚ. Mimo to część zadań, które nie mieściły się w dofinansowanych projektach nie została wykonana, a ich realizacja była przesuwana na rok następny.

[Dowód: akta kontroli str. 295]

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia podejmowane przez RZGW działania na rzecz pozyskiwania środków na realizację zadań związanych z utrzymaniem administrowanych obiektów piętrzących wodę.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 6 lipca 2015 r.

Kontroler nadzorujący
Tomasz Kaczyński

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

²⁵ Zbiornik ten stanowi ochronę przeciwpowodziową doliny rzeki Kłodnicy oraz podstawowe źródło zapewniające wodę żeglugową dla kanału Gliwickiego.

²⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”.

Doradca techniczny

.....